

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska,
Rolnictwa i Zagospodarowania
Przestrzennego**

Warszawa, dnia 16 kwietnia 2010 r.

**Pan
Władysław Łukasik
Prezes
Agencji Rynku Rolnego**

KSR-4100-07-01/2010
P/09/119

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli - Departament Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego przeprowadziła w Agencji Rynku Rolnego, zwanej dalej „Agencją” lub „ARR”, kontrolę w zakresie wykonania planu finansowego w 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 19 marca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

1. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Agencji Rynku Rolnego w 2009 r.

Plan finansowy ARR na 2009 r., określony w załączniku nr 16 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. *o zmianie ustawy budżetowej na rok 2009*¹, zakładał przychody w kwocie 392.757 tys. zł, koszty w kwocie 336.506 tys. zł (w tym koszty inwestycji – 6.186 tys. zł), wynik finansowy dodatni – 56.251 tys. zł².

¹ Dz. U. Nr 128, poz.1057.

² Plan finansowy ARR na 2009 r., określony w załączniku nr 13 do *ustawy budżetowej na rok 2009* z dnia 9 stycznia 2009 r. (Dz. U. Nr 10, poz. 58) zakładał przychody - 267.774 tys. zł, koszty - 257.443 tys. zł oraz dodatni wynik finansowy - 10.331 tys. zł. Po zmianie planu dokonanej w czerwcu 2009 r., na którą Prezes ARR uzyskał zgodę Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministra Finansów, a także pozytywną opinię Sejmowej Komisji Finansów Publicznych, przychody wzrosły do 404.848 tys. zł, koszty do 348.597 tys. zł, a wynik finansowy do 56.251 tys. zł.

W wyniku dwóch zmian planu finansowego, zmniejszono przychody do 388.028 tys. zł, (tj. o 1,2%), koszty zwiększono do 341.847 tys. zł, (tj. o 1,6%), a koszty inwestycji nie uległy zmianie, co spowodowało, że wynik finansowy zmniejszył się do kwoty 46.181 tys. zł (tj. o 21,8%). Na zmiany w planie finansowym, Prezes Agencji każdorazowo uzyskiwał zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministra Finansów, a także pozytywne opinie Sejmowej Komisji Finansów Publicznych.

Zrealizowane w 2009 r. przychody wyniosły 386.961 tys. zł (w tym dotacje otrzymane z budżetu państwa stanowiły 97,9%) i były niższe o 1.067 tys. zł, tj. o 0,3% od planu po zmianach, natomiast wyższe o 144.480 tys. zł, tj. o 59,6% od wykonania w 2008 r. Wzrost przychodów spowodowany był m.in. zwiększeniem dotacji celowej na realizację mechanizmów krajowych z kwoty 86.959 tys. zł w 2008 r. do 249.513 tys. zł.

Na koniec 2009 r. należności wynosiły 71.996,6 tys. zł i w stosunku do należności na koniec 2008 r. były niższe o 987,2 tys. zł, tj. o 1,4%. W 2009 r. wierzytelności Agencji, w stosunku do 2008 r., zmniejszyły się o 0,8% i wynosiły 70.520 tys. zł. Spadek wierzytelności związany był głównie z zawarciem porozumień oraz zakończeniem postępowań egzekucyjnych i upadłościowych. Wierzytelności te związane były głównie z działalnością ARR przed 1 maja 2004 r.

Poniesione w 2009 r. koszty ogółem wyniosły 336.693 tys. zł i były niższe o 1,5% od planu po zmianach i wyższe o 21,5% od wykonania w 2008 r.

Koszty według rodzaju, które wyniosły 124.945 tys. zł były niższe od planowanych o 4.477 tys. zł, tj. o 4,5% i o 1.637 tys. zł, tj. o 1,3% niższe w porównaniu z 2008 r. Zmniejszenie tych kosztów nastąpiło w związku z oszczędnościami dotyczącymi zakupów materiałów, remontów i usług obcych.

Zrealizowane koszty finansowania mechanizmów krajowych wyniosły 204.809 tys. zł i były niższe od planowanych o 104 tys. zł, tj. o 0,1%, natomiast były wyższe o 59.310 tys. zł, tj. o 40,8% w porównaniu z 2008 r. Wzrost tych kosztów był spowodowany zwiększeniem pomocy na dopłaty krajowe do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych oraz na rekompensaty za zrzekanie się kwot mlecznych.

Koszty zakupów inwestycyjnych wyniosły 5.555 tys. zł i były niższe od planowanych o 10,2%, a wyższe o 484 tys. zł, tj. o 9,5% w porównaniu z 2008 r. Niepełne wykonanie planu zakupów inwestycyjnych spowodowane było m.in. niezakończeniem w 2009 r. postępowania

przetargowego na zakup urządzeń informatycznych wraz z oprogramowaniem, w wyniku protestu oferenta.

Zobowiązania Agencji na koniec 2009 r., po uwzględnieniu zobowiązań z tytułu płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego³, wyniosły 73.286,7 tys. zł i w porównaniu do zobowiązań na koniec 2008 r. zmniejszyły się o 22,2%, tj. o 20.968,6 tys. zł. Zobowiązania wymagalne na dzień 31 grudnia 2009 r. nie wystąpiły, podczas gdy na koniec 2008 r. wynosiły 71.778 tys. zł. Główną przyczyną był istotny spadek zobowiązań z tytułu rekompensat dla producentów zrzekających się prawa do indywidualnych ilości referencyjnych mleka.

Wykazany na koniec 2009 r. dodatni wynik finansowy Agencji w kwocie 50.268 tys. zł był wyższy od planowanego o 4.087 tys. zł, tj. o 8,8%, podczas gdy w 2008 r. ARR wykazała ujemny wynik finansowy w kwocie 34.678 tys. zł. Poprawa wyniku finansowego w stosunku do planu była wynikiem realizacji przychodów i niższych kosztów funkcjonowania ARR.

Przeciętne zatrudnienie w ARR w roku 2009, w przeliczeniu na pełne etaty wyniosło 1.227 osób i było niższe o 49 osób niż w 2008 r. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na jeden etat wyniosło 4.529 zł i było o 1,3% niższe w porównaniu do 2008 r. Koszty wynagrodzeń wyniosły 67.156 tys. zł i w porównaniu do 2008 r. były niższe o 3.716 tys. zł, tj. o 5,2%.

Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do:

- wykorzystania dotacji z budżetu państwa na realizację mechanizmów krajowych i funkcjonowanie Agencji oraz na mechanizmy współfinansowane przez UE,
- wykorzystania środków na mechanizmy finansowane i współfinansowane przez UE,
- przestrzegania procedur w 10 skontrolowanych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego – przeprowadzonych w 2009 r. – na łączną kwotę 9.528,7 tys. zł.

2. Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie skuteczność funkcjonowania procedur kontroli finansowej, poprawność dowodów i zapisów księgowych oraz zgodność i wiarygodność ksiąg rachunkowych w ARR.

³ Od 16 października 2009 r. płatności uzupełniające dla producentów surowca tytoniowego ujmowane są w księgach rachunkowych Wspólnej Polityki Rolnej.

Ewidencja finansowo-księgowa w ARR była prowadzona w systemie elektronicznym. Stosowany w ARR system rachunkowości spełniał wymogi określone w art. 23 ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości*⁴.

W wyniku badań poprawności sporządzania i ewidencji dokumentów księgowych, przeprowadzonych metodą monetarną (MUS)⁵, na podstawie 121 dowodów księgowych o wartości 29.636,7 tys. zł, nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Najwyższa Izba Kontroli opiniuje bez zastrzeżeń sporządzone przez ARR sprawozdania za 2009 r.: Rb-N kwartalne sprawozdanie o stanie należności, Rb-UN roczne sprawozdanie uzupełniające o stanie należności z tytułu papierów wartościowych według wartości księgowej, Rb-Z kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, Rb-UZ roczne sprawozdanie uzupełniające o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych.

Kontrola wykazała, że sporządzone przez ARR kwartalne sprawozdania budżetowe o stanie należności i zobowiązań (Rb-N, Rb-UN, Rb-Z i Rb-UZ) przekazują prawdziwy i rzetelny obraz należności oraz zobowiązań na koniec 2009 r. Na podstawie badania zestawień obrotów i sald stwierdzono, że dane z ksiąg rachunkowych zostały prawidłowo przeniesione do sprawozdań o należnościach i zobowiązaniach. Podane w sprawozdaniach wielkości odpowiadały zapisom w ewidencji księgowej. Sprawozdania zostały terminowo przekazane do Głównego Urzędu Statystycznego.

4. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie zorganizowanie, przeprowadzenie i rozliczenie inwentaryzacji w 2009 r.

W ARR przestrzegano ustalonych terminów i częstotliwości inwentaryzacji⁶. W 2009 r. przeprowadzono inwentaryzację: papierów wartościowych, aktywów pieniężnych i finansowych, należności objętych postępowaniem windykacyjnym, kapitałów, składników majątkowych powierzonych innym jednostkom, materiałów odpisywanych w koszty w momencie ich zakupu i znajdujących się w zapasie, rozrachunków z odbiorcami i dostawcami, ZUS, innymi urzędami oraz pracownikami. Inwentaryzacja środków trwałych została przeprowadzona w 2008 r. i nie była przewidziana w *Planie inwentaryzacji na rok 2009 r.*

⁴ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

⁵ MUS – (ang. Monetary Unit Sampling) – dobór próby na podstawie metody monetarnej.

⁶ Określonych w ustawie z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości*.

5. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonywanie zadań przez audyt wewnętrzny, kontrolę wewnętrzną oraz służby techniczne.

W 2009 r. Biuro Audytu Wewnętrznego zrealizowało 22 zaplanowane zadania audytowe, które dotyczyły głównie mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) i funkcjonowania agencji płatniczej. Biuro Kontroli Wewnętrznej przeprowadziło 7 kontroli planowych i 3 kontrole doraźne, dotyczące m.in. terminowości załatwiania spraw, gospodarowania majątkiem trwałym Agencji, prowadzenia dokumentacji i przestrzegania ustalonego poziomu weryfikacji kontroli technicznych. Służby Techniczne ARR przeprowadziły natomiast 22.394 kontrole w ramach 29 mechanizmów realizowanych przez Agencję. Wyniki działań komórek kontrolnych zostały właściwie wykorzystane przez kierownictwo Agencji.

6. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację wniosków pokontrolnych NIK dotyczących wykonania planu finansowego Agencji w 2008 r.

Kontrola stwierdziła, że wnioski pokontrolne NIK dotyczące wykonania planu finansowego Agencji w 2008 r. zostały w pełni zrealizowane.

Najwyższa Izba Kontroli – Departament Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Prezesa o przedstawienie, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania ocen i uwag w nim zawartych.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Departamentu Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji Najwyższej Izby Kontroli.